

ACADEMICIENI ROMÂNI CU AUTOGRAFE PE CĂRȚI DIN COLECȚIILE BIBLIOTECII JUDEȚENE ARGEȘ PÂNĂ ÎN ANII CELUI DE AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

SILVESTRU VOINESCU

Între cele peste 1500 de cărți cu autografe pe care le avem în bibliotecă și pe care le conservăm în secția de patrimoniu alături de exemplarele din bibliografia românească veche și de alte valori de bibliofilie, se găsesc și circa 200 de lucrări care poartă autografele unor academicieni romani de ieri și de astăzi. Fără îndoială, din colecția noastră de autografe, acestea ne sunt cele mai scumpe și îmi propun să semnaliez în rândurile care urmează o bună parte din ele, aducând în felul acesta un modest omagiu Academiei Române – în general – și Bibliotecii sale, în special, în această zi aniversară – la 130 de ani de la înființare.

Voi începe așa cum se cuvine, dar cum mă obliga și situația de fapt cu cele doua autografe ale lui Ion Heliade – Rădulescu – primul președinte al Academiei Romane, între anii 1867 și 1869. Primul autograf se afla pe volumul „Souvenirs et impressions d'un proscrit” apărut la Paris în 1850 și pe care Heliade l-a dat unui necunoscut nouă, împreună cu „Omagiile autorului”. Al doilea autograf, se afla pe spatele paginii de titlu de la „Satirele și Fabulele lui...”, volum apărut la Craiova în Tipografia lui Ralian Samitca la 1883.

Următoarele autografe pe care le semnalăm, în număr de 12, aparțin lui Mihail Kogălniceanu, și el președinte al Academiei Romane, între anii 1887 și 1890. Acestea sunt în ordinea apariției, pe „Letopisețile Țării Moldovei” apărut în anii 1845 vol. 2, în 1846 vol. 3 și în 1852 vol. 1. Toate cele trei volume de tranziție au apărut cu litere de tranziție la Iași și din volumul 3 aflăm că s-au tipărit la „Kantora Foiei Sătești”. Îi avem deasemenea semnăturile pe mai multe tomuri din „Cronicile României sau Letopisețile Moldovei și Valahiei” apărute la București în 1872.

Apărută în „Anul unirii” la București în Imprimeria Națională a lui Iosif Romanov, „Mica chirurgie” aflată la noi poartă semnătura autorului său „Dr.

Polizu“, împreună cu inițialele „G.A.P.“ aplicate cu o delicată parafă, probabil chiar inelara. (scriere de tranziție.)

George Sion îi da drept „Suvenire“, „Poesiile“ sale unui „N. Opranu“, apărute la 1857 tot cu litere de tranziție în imprimeria aceluiași Iosif Romanov de la București.

Rămânând tot pe teritoriul secolului al XIX-lea voi semnală câteva autografe aflate pe cărți care au aparținut bibliotecii lui Gh. Ionescu – Gion, membru corespondent al Academiei Romane, piteștean de origine, autorul monumentalei „Istoria Bucureștilor“ apărută în 1899. Printre cărțile lui (avem tot ce a scos în volum) se afla și un exemplar din „Ludovic XIV și Constantin Brancoveanu“ apărut în anul 1884 în tipografia Academiei Romane. (Laboratorii romani). Un astfel de exemplar a fost dat de Gion la legat și i s-a introdus după fiecare fila tipărită o filă albă în vederea pregătirii unei a doua ediții. Pe multe din filele albe ale volumului amintit, Ionescu – Gion a făcut o serie de consemnări cu scrisul sau foarte mărunț și foarte ordonat. (A doua ediție a cărții n-a mai apărut, fiindcă autorul primei ediții se va stinge din viață în 1904 la numai 47 de ani.)

Printre cărțile primite de Gion de la diverși autori semnalăm autografele unor academicieni ca: V.A. Urechia, Ioan Kalinderu, fost președinte al Academiei între anii 1904 și 1907 care îi dădea lui Gion una dintre cărțile sale cu „...Omagii...“,

Ioan Nenițescu, George Bengescu – cunoscutul bibliograf și diplomat care a primit toate gradele Legiunii de onoare“ din partea statului francez, I.G.Sbierea (pe două volume), Ilie Bărbulescu și, în sfârșit, în anul 1900, autograful lui Pericle Papahagi pe volumul „Românii din Meglenia“,...în semn de profundă stimă“.

Terminând cu Gion, ne vom întoarce în 1892 când Alexandru Vlahuță își punea semnătura pe „A doua ediție de Poesii“ apărute la Socec.

Din 1901 semnalăm autograful lui V.A.Urechia pe volumul de „Legende“ subintitulat „Cum era odinioară“, apărut într-o splendidă ediție la „Institutul Grafic Minerva“.

Până în anii primului război mondial avem un număr de șapte autografe, două ale lui Alexandru Lepădatu, președintele Academiei Române între 1935 și 1938, pe volumele „Vlad – Vodă Călugărul“ – 1903, și „Cetatea Sucevei“ 1914 și cinci ale lui Simion Mehedinți pe volumele „Obiectul și desființarea geografiei“ – 1901, „Introducere în studiul geografiei“ – 1904, „Către noua generație“ – 1912, „Ofensiva Națională“ semnată „Soveja“ – 1913 și „Poporul“ – 1913. Toate aceste autografe sunt adresate lui Victor Verzea cel care a fost directorul general al poștelor și primul primar al capitalei sub ocupația germană și despre care s-a știut până nu demult că a fost un mare trădător. Cercetări

recente au dovedit că Verzea a stat închis la Văcărești și a făcut câțiva ani de ocnă nevinovat.

Pe volumul „Regiunea inundabilă a Dunării” apărut în 1910 la Carol Göb, Grigore Antipa îi da un autograf lui Litarczec, „... în semn de stimă și considerațiune”.

„Cursul de procedură penală română” – 1913 pe care îl avem noi, al cunoscutului universitar Ion Tanovicaenu, are pe lângă semnătura autorului și pe cea a fostului prim ministru Armand Călinescu, piteștean de origine, a cărui bibliotecă se afla astăzi în colecțiile noastre. (A.C. nu a fost membru al Academiei)

În anul 1917, pe un volum apărut la Paris, Victor Eftimiu scria: „A mon eminent confrere Marcu Beza...” Mai avem încă trei autografe Eftimiu. Pe volumul „Vorbe, vorbe, vorbe”, îi scrie lui Ion Anestin „...din inimă recunoscător pentru al său căpitan de oaste, rupt din Rabelais sau din Voltaire”, în mai 1934. Celelalte autografe sunt pe volumul „Cântecul milei” și respectiv „Fum de fantome”.

De la Eugen Lovinescu avem doua autografe, unul pe volumul „Mite” pe care îl da „Revistei Convorbirilor literare...” și celălalt pe monografia „Grigore Alexandrescu” pe care îl dăruiește „Domnului Constantin Săineanu cu multă simpatie...”.

De la academicianul Nicolae Bănescu avem trei autografe, dintre care semnalăm pe cel de pe volumul „Academia grecească din București și Școala lui Gheorghe Lazăr”, pe care îl oferă „ colegului V.Grecu cu deosebită afecțiune și prețuire” (V.Grecu și el academician)

Pe volumul „Din două lumi” apărut în 1920, Ioan Slavici scria: „D-lui Victor Verzea în amintirea neuitatelor zile plăcute pe care în zile grele le-am petrecut împreună”. (Slavici se refera la zilele în care a stat cu Verzea la Văcărești).

În perioada interbelică, numărul autografelor din această distinsă categorie este cu mult mai mare. Mă voi rezuma la a enumera doar numele „nemuritorilor” care ne înnobilează colecțiile în acest mod: Alexandru Philippide, I.Al.Brătescu-Voinești, Gheorghe Brătianu, din nou Grigore Antipa cu un volum pe care îl oferă „Colegiului Gen. R.Rosseti cu deosebită afecțiune”, Mihail Dragomirescu, P.Gh.Gore, Costin D. Nenițescu, din nou E. Lovinescu cu un volum pe care îl oferă lui Petru Rășcanu, Paul Negulescu, Ion Popescu-Voitești, Emanoil Bucuță, Camil Petrescu, Artur Gorovei, George Oprescu cu mai multe volume dintre care unul oferit „Societății Scriitorilor Români cu omagii”, Vintilă Mihăilescu, Gh. Adamescu, Alexandru Dima, Vintilă Dongoroz, Ioan Lupaș, Ion Pillat pe mai multe volume și împreună cu Ștefan Popescu semnând volumul de bibliofilie „Florica” realizat la Cultura Națională, Alexandru Marcu, Liviu Rebreanu, Dan Simonescu, Mihail

Sadoveanu scria pe una din cărțile sale „Lui I. Simionescu cu veche și buna prietenie, 21.III.1940 București“. Ion Simionescu din colecția căruia ne-a parvenit volumul, a fost și el președintele Academiei, între anii 1941 și 1944).

Până în anii celui de-al doilea război mondial, mai avem autografele unor academicieni ca: Andrei Rădulescu – care va fi președintele Academiei între 1946 – 1948, Generalului Radu Rosetti pe două volume, Sandu Tzigara – Samurcaș și ale altora care, din motive omenеști au scăpat cercetării mele.

Pentru perioada pentru care ne-am ocupat până acum, am lăsat cu bună știință la urmă pe academicianul Constantin C. Giurescu. Unul din volumele sale este dedicat lui C.Rădulescu – Motru – președintele Academiei între 1938 și 1941 cu „...magii de înalt respect“ și un altul profesorului campulungean Ion Hurdubețiu, cel care în anii noștri a scris „Istoria Suediei“.

Voi încheia aceste rânduri, tot cu un volum al academicianului C.C.Giurescu dar care depășește cu câțiva ani perioada enunțată în titlul lucrării. Este vorba de „Istoria Românilor“ vol.III partea a doua, apărută la Fundația Regală pentru Literatură și Artă din București, în anul 1946. Pe foaia de gardă a lucrării, autorul a scris la 31.I.1947. „Exemplar adnotat pentru ediția a doua. „Trebuie să fac precizarea ca nu este vorba de adnotări marginale, pentru că, volumul a fost legat, cu cotor de piele, care poartă inițialele „C.C.G.“ în partea de jos, etc. ocazie cu care, între două file tipărite a fost introdusă una albă, așa cum am văzut că făcuse și Ionescu – Gion. Volumul are o cantitate mare de adnotări, oricum peste 1000 de rânduri, cu scrisul mărunț și ordonat al marelui istoric. Cum a ajuns în biblioteca noastră, pur și simplu prin șansa colecționarului. L-am cumpărat în anul 1994 dintr-un anticariat bucureștean.

În cele câteva pagini am semnalat o parte din valorile noastre de bibliofilie care înnobilează colecțiile bibliotecii piteștene.